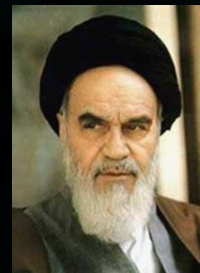

الله أكبر
الله أكبر
الله أكبر

رهبر معظم انقلاب:

پدافند غیر عامل بصورت شعله ای بلند شود (۸۲/۶/۹)

اداره کل پدافند غیر عامل

استان چهارمحال و بختیاری

آشنایی با اصول و مبانی

پدافند غیر عامل

استاد: دکتر علی محمدی

● جنگ‌های نسل اول :

شامل جنگ‌های دوره تاریخی از پیدایش بشر تا اختراع سلاح‌های گرم و متکی بر سلاح‌های سرد می‌شود.

● جنگ‌های نسل دوم :

شامل جنگ‌های دوره تاریخی اختراع و بکارگیری سلاح‌های گرم تا زمان ورود ماشین به عرصه نبرد می‌گردد.

● جنگ‌های نسل سوم :

یا جنگ‌های مکانیزه. با اختراع و بکارگیری ماشین‌های جنگی و توسعه عرصه نبرد به هوا و زیر دریا شروع و تا دوره معاصر ادامه داشته است. تهاجم ارتش بعثی عراق و دوره هشت ساله دفاع مقدس یکی از مهمترین تجارب جنگی بشر در این دوره می‌باشد.

● جنگ‌های نسل چهارم :

با شروع دوره انقلاب علوم و فن آوریها، خصوصاً فن آوری های اطلاعات، ارتباطات، الکترونیک و رایانه در سالهای اخیر، جنگ‌های نسل چهارم طراحی و در چند جنگ اخیر تجربه شده و سیر تکاملی خود را طی می‌نماید.

مشخصه‌های جنگ‌های نسل سوم :

- ۱- تأکید بر جنگ سخت (حجم انبوه و گسترده درگیریهای فیزیکی بین طرفین).
- ۲- اصرار بر کسب برتریهای تاکتیکی.
- ۳- تأکید بر انهدام واحدها و یگانهای دفاعی.
- ۴- بکارگیری حجم انبوه مهمات و سلاحهای معمولی و غیر دقیق.
- ۵- تکیه بسیار زیاد بر نبرد زمینی و محدودیت در هوا و عدم بهره‌مندی از فضا در نبرد.
- ۶- تکیه بر حجم انبوه نیروی انسانی.
- ۷- دشواریهای مدیریت صحنه نبرد و پشتیبانی‌ها.
- ۸- گستردگی خسارت و تلفات وارده به غیر نظامیان.
- ۹- طولانی‌تر شدن دوره جنگ.
- ۱۰- خطرپذیری بسیار بالا.
- ۱۱- هزینه بسیار بالا.

مشخصه‌های جنگ‌های نسل چهارم :

- ۱- تأکید بر جنگ نرم (شامل جنگ اطلاعاتی ، جنگ روانی تبلیغاتی ، جنگ سایبری).
- ۲- بکارگیری موضعی و مقطعی جنگ سخت (جنگ با ضربات محدود) برای تقویت و پشتیبانی جنگ نرم.
- ۳- تأکید بر جنگ الکترونیک پیشرفته.
- ۴- تکیه بر شبکه گسترده و سامانه‌های پیشرفته و هوشمند سنجش از راه دور (گستره جنگ به حوزه علوم و دانش)
- ۵- تکیه بر سلاحها و تجهیزات هوشمند ، پیشرفته و دقیق.
- ۶- توسعه توانمندیها و کسب برتری کامل در هوا.
- ۷- گسترش عرصه جنگ به فضا.

۸- پرهیز از درگیری قطعی در جنگ سخت، قبل از اطمینان از پیروزی در جنگ نرم.

۹- شروع همزمان نبرد در خط و عمق نزدیک و عمق دور
(گسترش عرصه نبرد به تمام سطوح جغرافیای کشور هدف).

۱۰- تأکید بر انهدام زیرساخت‌های ملی و مراکز حیاتی، حساس و مهم کشور در اولویت نخست اهداف تهاجم.

۱۱- تلاش مؤکد و مستمر برای قطع ارتباط رهبری و مدیریت دفاعی و عمومی کشور با مردم و نیروهای دفاعی در گام نخست تهاجم.

۱۲- کوتاه شدن مدت جنگ (طراحی جنگ برق آسا).

۱۳- خطر پذیری پایین.

۱۴- هزینه کمتر.

۱۵- حذف اراده دفاع بعنوان عنصر تعیین کننده پیروزی.

❖ تنها راه مقابله با تهدیدها این است که وضعیت داخلی به گونه ای ساماندهی شود که دشمن از پیروزی خود مطمئن نباشد و زمینه را برای ماجراجویی فراهم نبیند.

❖ ندانستن اینکه دشمن چه در سر دارد و چه می خواهد بکند، غفلی است که ممکن است ما را از امکان برخورد و امکان دفاع محروم کند.

❖ چشم تاریخ به رفتار مسئولان، صحنه گردانان و نخبگان ایران است و آیندگان در مورد هر حرف یا سکوت، اقدام یا بی عملی امروز ما قضاوت خواهد کرد.

❖ تهدید را کاملاً جدی بگیرید، یعنی به هیچ وجه در محاسبات خودتان از جدیت تهدید پایین نیایید، منتها تهدید جدی معنایش حتمی نیست، هیچ حتمیتی وجود ندارد.

پدیده‌هایی که علایق، منافع اساسی (اعمّ از مادّی و معنوی، استقلال و تمامیت ارضی، منافع اقتصادی، ارزش‌های فرهنگی و ملی. اهداف و علایق سیاسی، توانایی‌های نظامی و...) را به گونه‌ای تحت مخاطره قرار دهند که بیم وقوع دگرگونی در آنها پیدا شود

- ۱- تهدیدات نظامی
- ۲- تهدیدات اقتصادی
- ۳- تهدیدات سیاسی
- ۴- تهدیدات اجتماعی و فرهنگی
- ۵- تهدیدات زیست محیطی

پدافند غیر عامل

اصول

تعریف

مفهوم

مفهوم پدافند غیر عامل ← تشبیه ساختار یک کشور به بدن انسان

Passive defense

عامل (Active) / فاعل / متکی به نیروی عامل

غیر عامل (Passive) / منفعل / خود اتکا

دفاع (Defense)

رهبری ملی

تولیدات و محصولات کلیدی

شبکه های مواصلاتی

جمعیت مردمی و اراده ملی

نیروهای عملیاتی

استراتژی پنج حلقه واردن

مقایسه تطبیقی با اندام بدن انسان	ملاحظات	اهداف مورد حمله	عناوین حلقه‌های استراتژیک	حلقه
مغز و سیستم عصبی	با انهدام اهداف یاد شده، سیستم عصبی تصمیم‌گیری کشور مورد تهاجم، توانایی هدایت، اداره و کنترل و فرماندهی زیر مجموعه‌های مربوطه را از دست می‌دهد.	رهبری سیاسی مراکز اصلی تصمیم‌گیری‌های کلان سیاسی و نظامی (وزارتخانه‌ها، تأسیسات و مراکز عمده ستادی و دولتی، قرارگاه‌های عمده فرماندهی، مخابرات راه دور، مراکز و قرارگاه‌های عمده پلیس، سازمان مرکزی صدا و سیما)	رهبری ملی	اول
سیستم هاضمه و گردش خون	با انهدام و تخریب این اهداف سایر ارگان‌ها و سازمان‌ها فلج گردیده و زیرساخت‌های اقتصادی و عملیاتی و پشتیبانی متوقف می‌گردند.	نیروگاه‌های برق، مراکز و صنایع سنگین تولید مواد خام، پالایشگاهها و مخازن سوخت، صنایع تولیدی تجهیزات نظامی (صنایع دفاع و دپوهای مهمات)، نیروگاه‌های هسته‌ای و مراکز تحقیقاتی ذیربط، انبارهای عمده مواد غذایی و دارویی، شبکه آبرسانی، بانک‌ها و مراکز عمده مالی	تولیدات و محصولات کلیدی	دوم

مقایسه تطبیقی با اندام بدن انسان	ملاحظات	اهداف مورد حمله	عناوین حلقه‌های استراتژیک	حلقه
اندام های حرکتی (دست، پا، استخوان و عضلات)	با انهدام این مراکز، خطوط مواصلاتی کشور مورد تهاجم قطع گردیده و امکان حمل و نقل، کمک‌رسانی و پشتیبانی سلب می‌شود.	فرودگاه ها، راه‌آهن، بنادر، جاده‌ها، پل ها، شبکه‌های مخابراتی منطقه‌ای و محلی	سیستم حمل و نقل و شبکه مواصلاتی	سوم
روح و روان و اراده	<p>در این حلقه موارد ذیل مورد توجه است:</p> <ul style="list-style-type: none"> - تبدیل خواسته آمریکا به خواست بین‌المللی و جهانی. - تخریب روحیه و حس فداکاری، مقاومت و وفاداری مردم و کاهش آستانه مقاومت ملی کشور و ناامید کردن مردم به هیئت حاکمه. ایجاد شکاف و فاصله بین نظام سیاسی و گرایش ها و ارزش های اجتماعی جامعه. ناکارآمدی و بی‌خاصیت نشان دادن سیستم حکومتی. تغییر باورها و ارزش ها و بهم زدن وحدت ملی. 	<p>انجام عملیات روانی بر علیه مردم و نیروهای مسلح، در این حلقه به علت مخالفت افکار عمومی جهانی و موانع بین‌المللی، باید از بمباران مستقیم مردم غیرنظامی احتراز نموده و به جای آن با انجام عملیات روانی از طریق پخش اعلامیه‌های مخرب روانی، ایجاد شایعه، راه‌اندازی رسانه‌های گروهی (ایستگاه‌های رادیویی و تلویزیونی، جراید و ماهواره‌های طرفدار کشور مهاجم) روحیه مردم را تخریب و ضمن انهدام ایستگاه‌های رادیو تلویزیونی کشور مورد هجوم، ارتباط نظام سیاسی را با محیط اجتماعی قطع نمود. (جنگ رسانه‌ای)</p>	جمعیت مردمی و اراده ملی	چهارم

مقایسه تطبیقی با اندام بدن انسان	ملاحظات	اهداف مورد حمله	عناوین حلقه‌های استراتژیک	حلقه
سلول‌های دفاعی بدن	<p>با انهدام اهداف یاد شده و کسب برتری هوایی، هواپیماها و هلیکوپترهای تهاجمی با آزادی و ابتکار عمل لازم عملیات هوایی را انجام و شرایط را برای انجام عملیات زمینی و اشغال کشور مورد تهاجم مهیا می‌کنند</p>	<p>سیستم‌های اعلام خبر راداری، مواضع و سایت‌های توپخانه ای و موشکی پدافند هوایی، پایگاه‌های هوایی، پایگاه‌های موشکی زمین به زمین، پایگاه‌های عمده دریایی، شناورها، مراکز تعمیراتی و انبارهای قطعات یدکی، یگان‌های عملیاتی مستقر در خطوط مقدم جبهه نبرد، مقرهای عمده نیروهای بسیج مردمی، قرارگاه‌های تاکتیکی و عملیاتی</p>	نیروهای عملیاتی	پنجم

پدافند غیر عامل بر اساس تعریف مجمع تشخیص مصلحت نظام

مجموعه اقدام های غیر مسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقای پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود.

دفاع عامل + دفاع غیر عامل = دفاع کامل

چرا دفاع غیر عامل!!!

چرا ما همه نیازمندی های دفاعی خود را با دفاع عامل بر طرف نمی کنیم؟

جواب : این سؤال دارای دو بعد است:

(۱) ضعف دفاع عامل

(۲) قابلیت ها و فرصت های نهفته شده در دفاع غیر عامل

* به گواه تاریخ هر خط پدافندی به کامل ترین شکل خود نفوذ پذیر است. دفاع غیر عامل حلقه مکمل و سبب کاهش احتمال نفوذ به آن است.

* دفاع با تجهیزات و جنگ افزار از سرزمینی با گستردگی کشور ما و تنوع آب و هوایی و چنین شرایط جغرافیایی بسیار مشکل و پر هزینه است. هزینه ها و خسارات دفاع از این سرزمین در مقابل دشمنی که برتری تکنولوژی دارد بسیار زیاد است.

* به لحاظ تنوع جغرافیایی و داشتن مرزهای طولانی، نیازمند استقرار نیرو و امکانات در دریا، کویر، کوهستان، جنگل و دشت هستیم، یعنی پراکنده شدن منابع و در نتیجه محدودیت در دفاع.

* افزایش توسعه اقتصادی در کشور سبب افزایش آسیب پذیری کشور می شود .
ایجاد عسویه ◀ توسعه اقتصادی ◀ احتمال تهدید آن ◀ افزایش سطوح آسیب پذیری

* عدم توسعه تسلیحاتی و تجهیزاتی نیروهای مسلح متناسب با توسعه اقتصادی

* نسل های مختلف سلاح و تسلیحات به واسطه ظهور فناوری های نوین دائما در حال تغییر است. برای مثال در دو دهه گذشته نسل های متعددی از موشک های هدایت شونده تولید شده اند.

هنوز مترو روسیه که با رویکرد دفاعی طراحی شده (از سال ۱۹۳۵) مورد استفاده قرار می گیرد

۲) فرصت ها و قابلیت های نهفته در دفاع غیر عامل

* افزایش استحکام و ضریب ایمنی در طرح های توسعه و عمران کشور با
بکارگیری تدابیر دفاع غیر عامل

* بهره گیری از توان داخلی، استفاده از فناوری های نوین و بهره گیری از عنصر
خلاقیت و اجرای طرح های دفاع غیر عامل در **زمان صلح**

* بکارگیری ملاحظات دفاعی در طرح های آمایش کشور زمینه ساز استفاده چند
منظوره از قابلیت های جغرافیایی است.

اصول پدافند غیر عامل

تمامی تمهیدات، طرح ها، فعالیت ها، ابزار ها، شرایط و.. بااستثنای استفاده از تسلیحات نظامی و ابزار آلات جنگی در کلیه حوزه ها

علوم انسانی

علوم پزشکی

علوم فنی و مهندسی

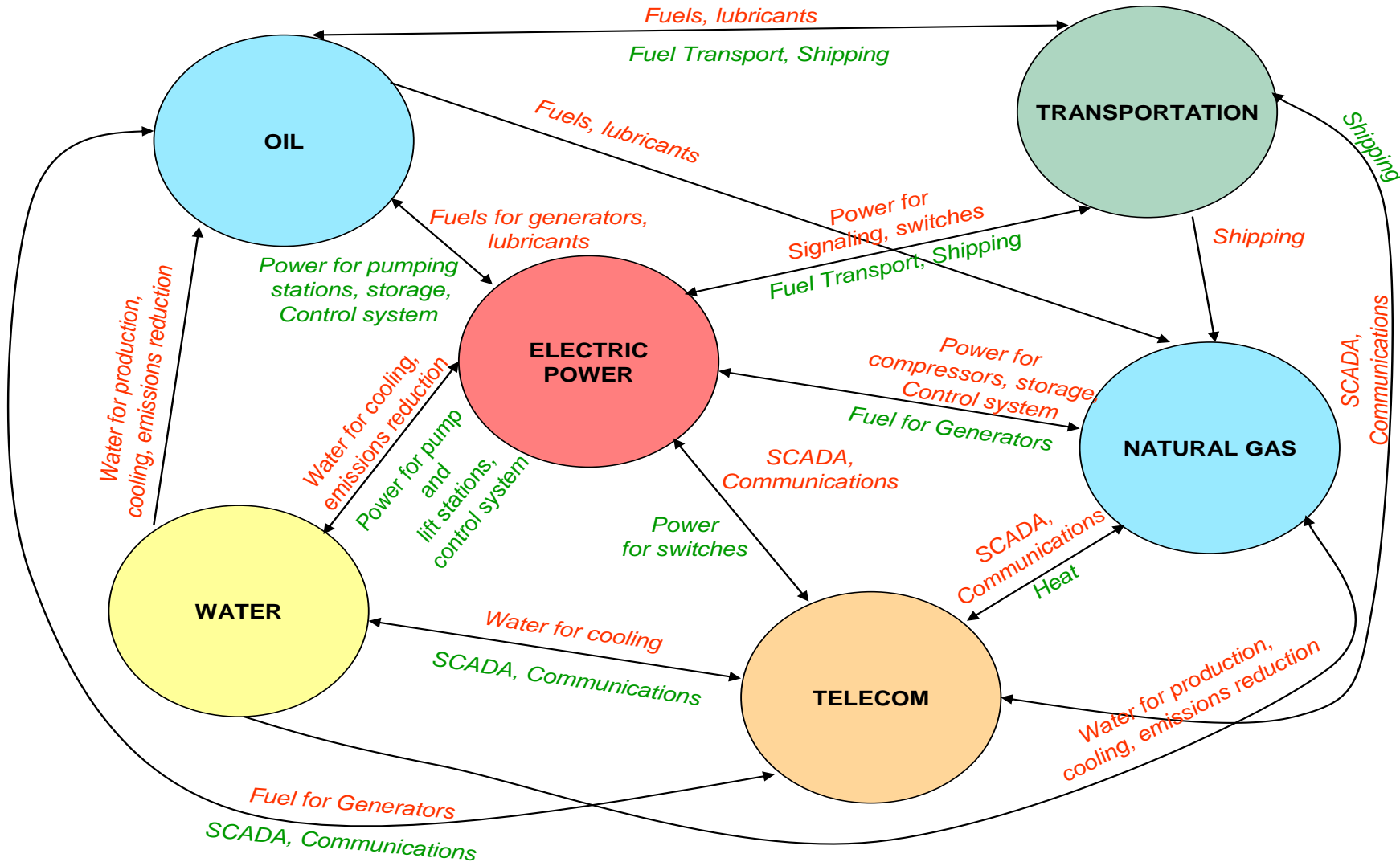

با محوریت حفاظت ذاتی و عملکردی از زیرساختهای کلیدی کشور

گستره زیرساخت ها و منابع کلیدی کشور

- زیرساخت های کشاورزی و غذا
- زیرساخت های دفاعی
- زیرساخت های انرژی
- زیرساخت های بهداشتی درمانی
- مراکز اقتصادی
- مراکز مدیریت آب
- مراکز و کارخانجات پتروشیمی و دیگر محصولات شیمیایی
- مراکز مهم بازرگانی
- سدها
- مراکز مدیریت بحران در دستگاه های مختلف
- مراکز هسته ای
- مراکز مخابرات و فناوری اطلاعات
- مراکز پست و تلگراف
- سامانه های حمل و نقل
- مراکز باستانی و مقدس
- مراکز دولتی

مکان یابی

(Site Selection)

فریب

(Deception)

اختفا

(Concealment)

استتار

(Camouflage)

پوشش

(Cover)

پراکندگی

(Dispersion)

مقاوم سازی

(Hardening)

مدیریت بحران

(Crisis)

(Management)

اعلام خبر

(Early Warning)

ABU GHURAYB PRESIDENTIAL GROUNDS, IRAQ

AUGUST 1999

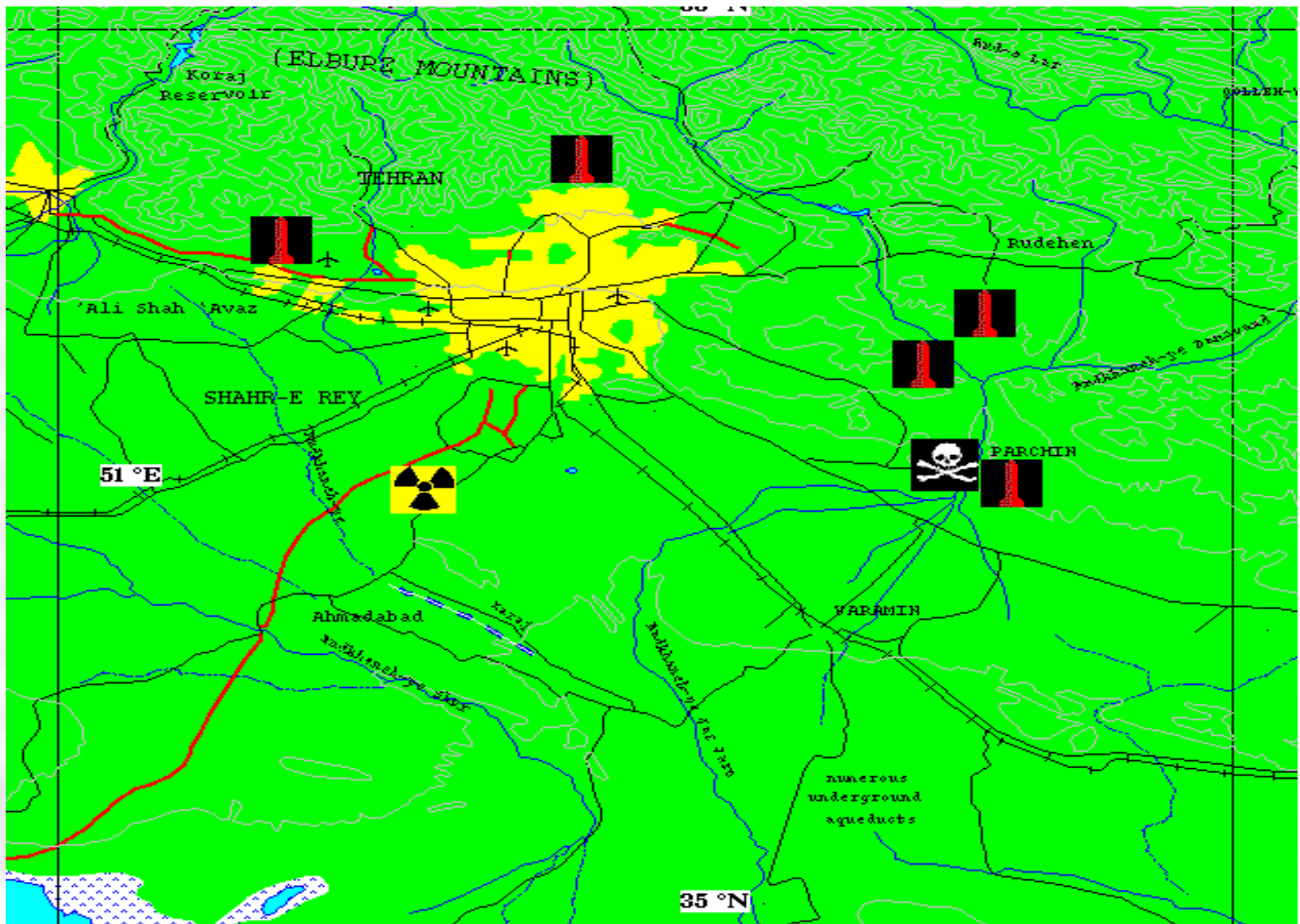

NOVEMBER 1999

LH986429

مفهوم دفاع غیرعامل این است که در مقابل اقدامات شناسایی و تهاجمی دشمن :

۱- دیده نشویم.

۲- اگر دیده شدیم، شناخته نشویم.

۳- اگر شناخته شدیم مورد هدف قرار نگیریم یا براحتی مورد هدف قرار نگیریم.

۴- اگر مورد هدف قرار گرفتیم، آسیب نبینیم و یا حداقل آسیب را ببینیم.

۵- اگر آسیب دیدیم، بتوانیم به سرعت فعالیت‌ها را از سر بگیریم.

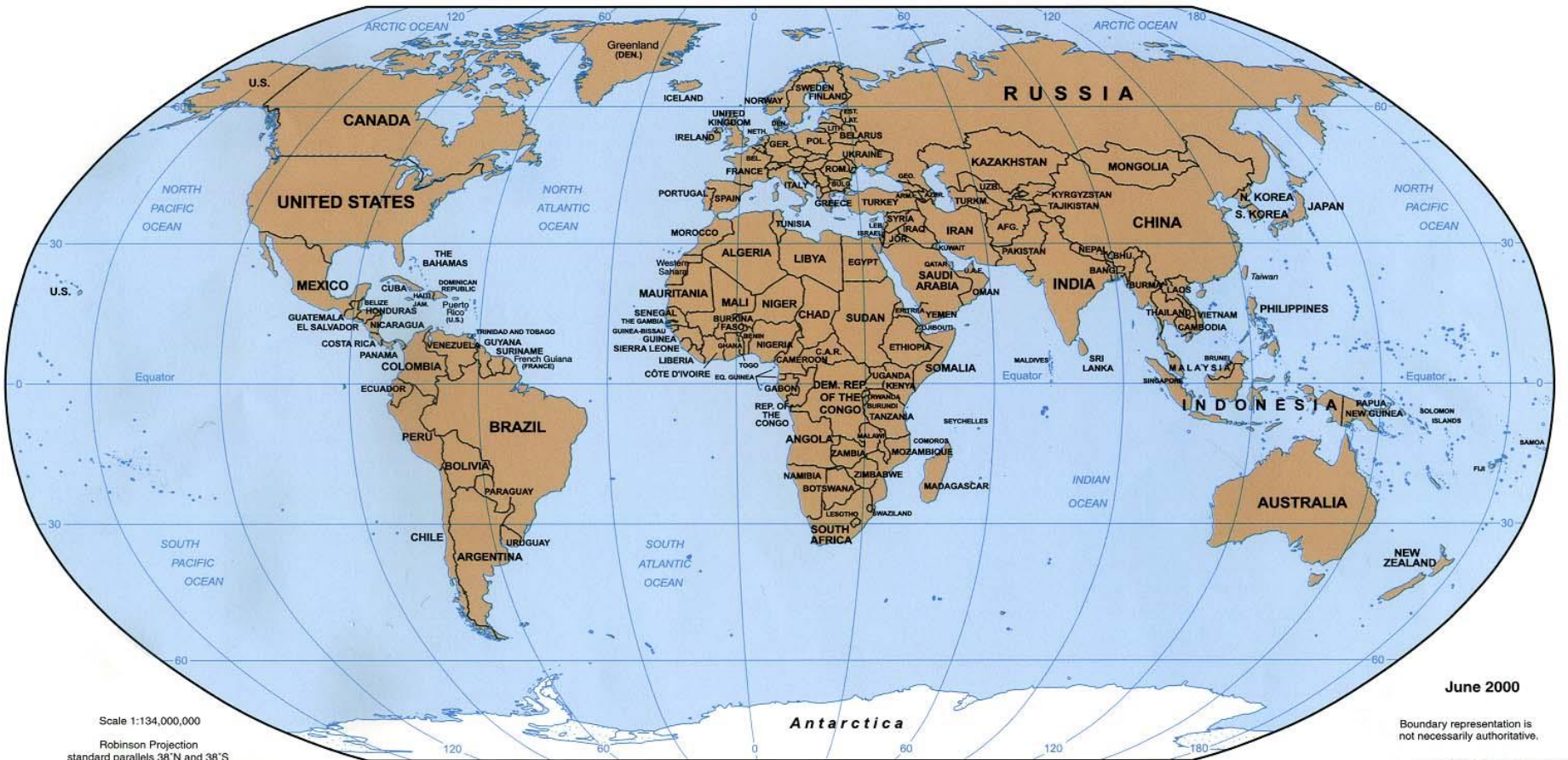
پیشینه تاریخی پدافند غیر عامل

جرج سانتایانا:

«آنانکه نمی توانند گذشته را به یاد آوردند،
ناگزیرند آن را تکرار کنند!!»

در طول بیش از ۳۴۳۰ سال تاریخ گذشته، صلح در جهان همواره نا پایدار بوده است. بطوریکه طی این مدت فقط ۲۶۸ سال بدون جنگ ثبت شده سپری شده است! کشور روسیه در طول ۱۰۰۰ سال تاریخ گذشته خود تنها ۲۵ سال صلح مداوم داشته است. کشورهایی نظیر انگلستان و اسپانیا در هر قرن تاریخ خود بیش از ۵۶ سال درگیر جنگهای خارجی بوده اند. ایران در دوره متاخر بطور متوسط هر ۴۰ سال درگیر یک جنگ جدی بوده است...

Scale 1:134,000,000
 Robinson Projection
 standard parallels 38°N and 38°S

June 2000

Boundary representation is
 not necessarily authoritative.

802703AI (R00352) 6-00

برنامه انجام مطالعات تهدیدات بر مبنای پدافند غیر عامل

۱- شناسایی ریسک (تهدید) و سوژه

۲- ارزیابی و تحلیل

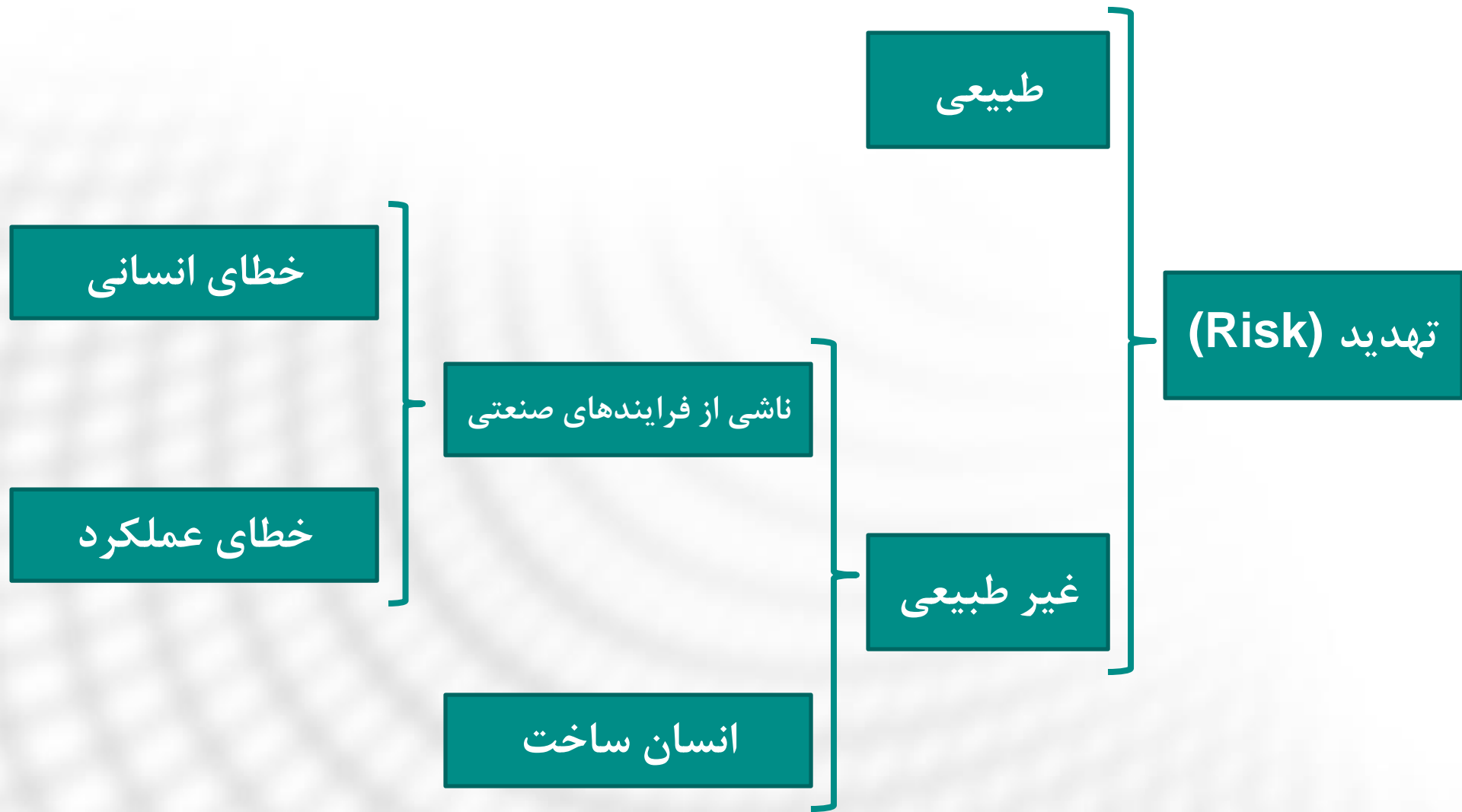
۳- کنترل ریسک (تهدید)

۴- واکنش به ریسک (تهدید)

گام اول: شناسایی

RISK ← منبع تهدید / نوع تهدید / سناریوی تهدید / احتمال وقوع / کمیت تهدید

CASE ← ارزش گذاری / میزان اهمیت / آسیب پذیری و..

طبقه بندی تاسیسات و مراکز کشور

مهم

حساس

حیاتی

- **مراکز حیاتی:** مراکزی که دارای گستره فعالیت ملی بوده و وجود و استمرار فعالیت آنها برای کشور حیاتی است و آسیب یا تصرف آنها بوسیله دشمن باعث اختلال کلی در اداره امور کشور می‌گردد.
- **مراکز حساس:** مراکزی که دارای گستره فعالیت منطقه‌ای می‌باشند و وجود و استمرار فعالیت آنها برای مناطقی از کشور است و آسیب یا تصرف آنها بوسیله دشمن باعث بروز اختلال در بخشی از کشور می‌گردد.
- **مراکز مهم:** مراکزی که دارای گستره فعالیت محلی می‌باشند و وجود و استمرار فعالیت آنها برای بخشی از کشور دارای اهمیت است و آسیب یا تصرف آنها بوسیله دشمن باعث بروز اختلال در بخشی از کشور می‌گردد.

معیارهای اولویت بندی مراکز ثقل

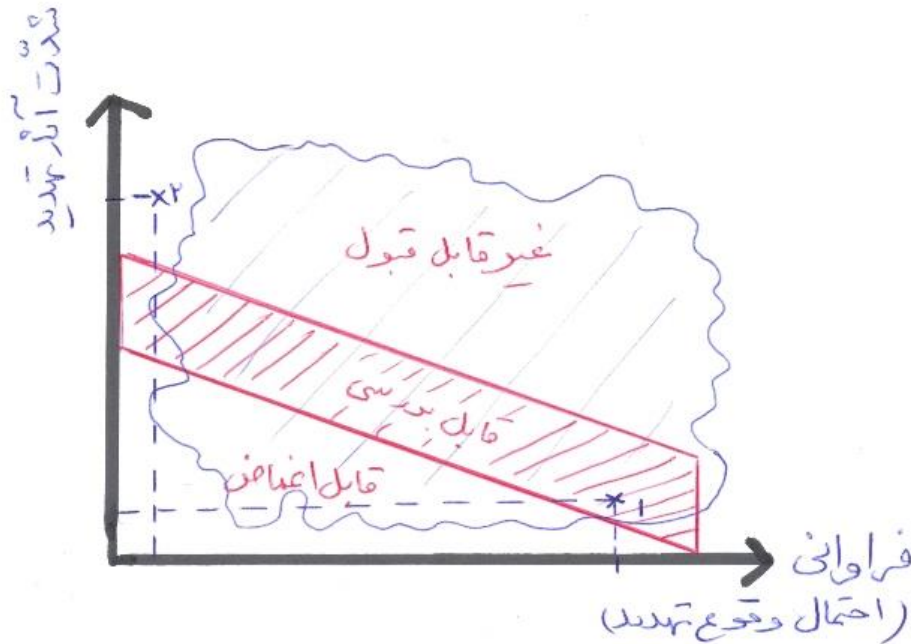
جدول ۷ - ارزیابی مراکز ثقل.

ردیف	معیارها	نمره / ارزش کمی	حوزه های فرعی
۱	اهمیت استراتژیک	۵۰	۵ حوزه (سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، نظامی، فرهنگی و اعتقادی)
۲	گستره حوزه نفوذ	۱۰	۲ حوزه جغرافیا و جمعیت
۳	عمق تاثیر گذاری	۱۰	۲ حوزه تامین نیازهای حیاتی و اداره کشور
۴	انحصاری بودن و یا امکان تجدید پذیری	۱۰	۴ حوزه مکان، تجهیزات، تاسیسات و نیروی انسانی
۵	امکان استفاده از خدمات جایگزین و موردی	۵	یک حوزه
۶	میزان، نوع و پایداری تهدید	۱۲	۲ حوزه میزان و پایداری تهدید، نوع تهدید
۷	ارزش اقتصادی مستحدثات و ارزش ارزی و مالی	۳	یک حوزه

- حیاتی: بیشتر از ۷۰
- حساس: بین ۴۰ تا ۶۹
- مهم: بین ۲۹ تا ۳۹

گام دوم: ارزیابی و تحلیل رفتار تهدید (ریسک)

$$R = P \times C$$

تهدید (تکی - ترکیبی)

هدف (از کلان تا خرد)

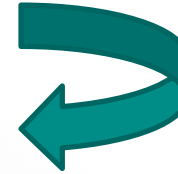
آثار و پیامدها

تعیین کمیت و کیفیت تهدیدات قابل تصور برای هدف

گام سوم: کنترل ریسک (تهدید)

تصمیم گیری میان روش های مقابله با خطر

اقدامات کنترلی حذف کننده (Elimination)

اقدامات کنترلی پیشگیرانه (prevention)

اقدامات کنترلی کاهش دهنده (Reduction)

اقدامات کنترلی تعدیل کننده (Mitigation)

Deter

Detect

Deny

Devalue

گام چهارم : واکنش به ریسک (تهدید)

جایگاه زمانی ملاحظات عمومی پدافند غیرعامل

فاز مطالعات ، طراحی و ساخت

فاز بهره برداری

درحین وقوع بحران

جایگاه در حین فرایند بررسی

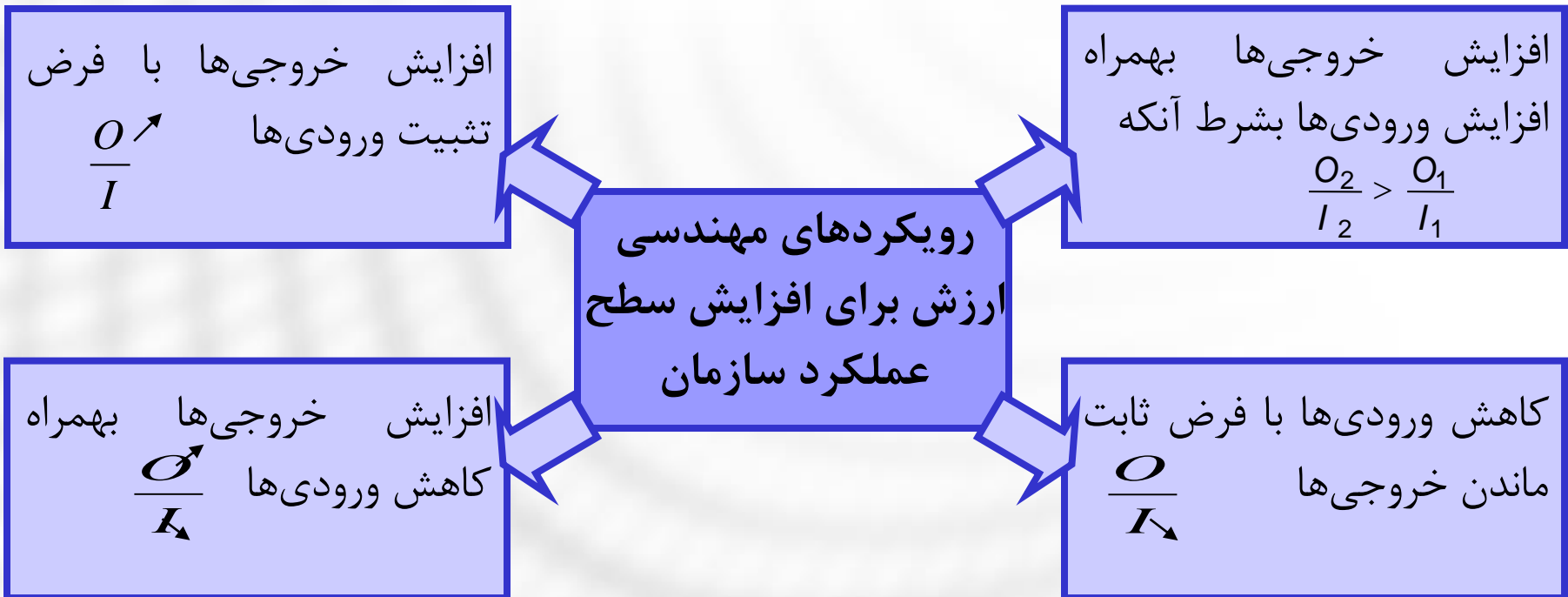

پدافند غیر عامل

مهندسی ارزش

$$\text{ارزش} = \frac{\text{بهاء (خروجی)}}{\text{هزینه (ورودی)}}$$

منافع

هزینه ها

➤ کاهش قابلیت و توانایی سامانه‌های شناسایی، هدف یابی و دقت هدف‌گیری
تسلیحات دشمن

➤ تقلیل آسیب‌پذیری و کاهش خسارات و صدمات تأسیسات، تجهیزات و
نیروی انسانی مراکز حیاتی، حساس و مهم نظامی و غیرنظامی کشور در برابر
تهدیدات و حملات دشمن

➤ حفظ سرمایه‌های کلان ملی کشور

➤ حفظ توان خودی جهت ادامه فعالیت‌ها و تداوم عملیات تولید و خدمات
رسانی

➤ سلب آزادی و ابتکار عمل از دشمن و ایجاد شرایط سخت و دشوار در
صحنه عملیات

- صرفه جویی در هزینه‌های تسلیحاتی و نیروی انسانی
- افزایش آستانه مقاومت مردمی در برابر تهاجمات دشمن
- تحمیل هزینه بیشتر به دشمن از طریق وادار نمودن به صرف منابع محدود خود
- بر روی اهداف کاذب و فریبنده
- بالا بردن توان دفاعی کشور
- توزیع ثروت، جمعیت و سرمایه‌های ملی در کل فضای سرزمینی کشور از طریق
- اعمال سیاست تمرکززدایی، آمایش سرزمینی و پراکندگی زیرساخت‌های
- کلیدی و مراکز حیاتی، حساس و مهم تولیدی محصولات کلیدی (نیروگاهی، پالایشگاهی، صنعتی، نظامی، غذایی، آبرسانی و ...)
- آمادگی‌های لازم جهت مقابله با دشمن در شرایط تهدیدات نامتقارن
- حفظ تمامیت ارضی، امنیت ملی و استقلال کشور.

الزّامات قانونی پدافند غیر عامل

رعایت اصول پدافند غیر عامل در طراحی و اجرای طرحهای حساس و مهم و یا در دست مطالعه و نیز تاسیسات زیربنایی و ساختمانهای حساس و شریانهای اصلی و حیاتی کشور و آموزش عمومی مردم توسط دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۱۶۰ این قانون به منظور پیشگیری و کاهش مخاطرات

ضوابط ملی آمایش سرزمین در تاریخ ۸۳/۸/۶ توسط هیات وزیران مصوب گردید:

ماده «۱»: جهت گیری ملی آمایش سرزمینی که در راستای تبیین فضای سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران و ترسیم الزامات تحقق آن در توسعه بلند مدت کشور و مبتنی بر اصول مصوب آمایش سرزمینی شامل ملاحظات امنیتی، دفاعی، کارایی، بازدهی اقتصادی، وحدت و یکپارچگی سرزمین و ...

ضوابط ملی آمایش سرزمین :

ماده « ۱ » بند ۱۳ : رعایت ملاحظات امنیتی و دفاعی، حفاظت از محیط زیست و حراست از میراث فرهنگی در استقرار جمعیت و فعالیت به ویژه در محدوده‌هایی که توجه به ملاحظات یاد شده محدود نمودن و یا تسریع توسعه در آنها الزامی است.

ماده « ۱ » بند ۱۵ : رعایت اصول ایمنی و الگوی پدافند غیرعامل، از قبیل استفاده از شرایط جغرافیایی و عوارض طبیعی، پراکندگی مناسب در پهنه سرزمین، انتخاب عرصه های امن به لحاظ سوانح طبیعی و غیر مترقبه و انتخاب مقیاس بهینه در استقرار جمعیت و فعالیت ها در راستای کاهش آسیب پذیری در برابر تهدیدات و بهره مندی از پوشش مناسب دفاعی.

طی ابلاغیه ریاست محترم جمهوری به شماره ۲۹۰۸۶ مورخ
۸۷/۲/۳۰ در راستای اصل ۱۲۷ قانون اساسی با اختیارات
هیات وزیران در امور پدافند غیرعامل و ماده ۱۲۱ قانون
برنامه چهارم توسعه تشکیل گردید.

اعضای کارگروه پدافند غیرعامل (نمایندگان ویژه رییس جمهور):

- رییس ستاد کل نیروهای مسلح

- معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور

- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

- وزیر نیرو

- وزیر کشور

- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

- دبیر کمیته: دکتر غلامرضا جلالی

- تصویب سیاستها و خط مشی های پدافند غیرعامل
- ایجاد زمینه های فرهنگی مناسب به منظور ارتقای آگاهی در خصوص پدافند غیرعامل
- تصویب ضوابط و دستورالعمل های عمومی و اختصاصی
- تعیین مصادیق تاسیسات زیربنایی، ساختمان های حساس و شریانهای حیاتی
- تصویب سطح بندی و اولویت بندی مراکز تحت پوشش براساس پیشنهاد دستگاه مربوط
- تصویب طرحهای پدافند غیرعامل و برآورد اعتبار مورد نیاز آن
- بررسی و تایید نتایج ارزیابی از اجرای طرحها
- ایجاد هماهنگی لازم در دستگاههای اجرایی
- و ...

وظایف دبیرخانه کمیته پدافند غیرعامل:

- تهیه پیش نویس سیاستها و خط مشی ها به منظور ارایه به کمیته دائمی
- بررسی دستورالعمل های پیشنهادی و تنظیم دستور جلسات کمیته دائمی
- تنظیم اولویت موضوعات جهت طرح در جلسات کمیته دائمی
- ابلاغ ضوابط و دستورالعمل های مصوب کمیته دائمی به دستگاه های مشمول

ماده ۷ آیین نامه اجرایی بند ۱۱ ماده ۱۲۱ قانون برنامه چهارم توسعه کشور،

- بررسی و پیشنهاد سطح بندی و اولویت بندی مراکز دستگاه مربوط

- پیگیری تهیه و اجرای طرح پدافند غیرعامل مراکز موجود با هدف ایمن

سازی مراکز حیاتی و حساس کشور

- نظارت بر اعمال ضوابط و مقررات پدافند غیرعامل در طرحهای دستگاه

- انجام پژوهش ها و آموزش های تخصصی و عمومی در زمینه پدافند غیرعامل

مرتبط با موضوعات تخصصی دستگاه

بند "و" ماده یک آیین نامه اجرایی ماده ۳۲ قانون برنامه چهارم توسعه:

براساس این آیین نامه، کلیه طرحهای جدیدی که منجر به شکل گیری مراکز حیاتی، حساس و مهم خواهند شد، بایستی دارای مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل باشند.

- مطالعات توجیهی : منظور مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی، زیست محیطی، اجتماعی طرح و پدافند غیرعامل طرحهای موضوع بند ۱۱ ماده ۱۲۱ برنامه چهارم توسعه است که توسط مشاور تایید صلاحیت شده تهیه شود.

آیین نامه اجرایی بند "پ" تبصره ۱۷ قانون بودجه سال ۸۴:

به منظور تحقق مفاد بند ۱۱ ماده ۱۲۱ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران یک درصد (۱٪) از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای هر یک از دستگاه های اجرایی ذیربط به منظور اجرای طرحهای پدافند غیرعامل همان دستگاه اختصاص می یابد تا براساس سیاستهای مصوب کمیته دایمی پدافند غیرعامل هزینه شود.

سیاست های کلی ابلاغی

توسط مقام معظم رهبری

در بخش پدافند غیر عامل (۸۹/۱۱/۲۹)

مقام معظم رهبری سیاست های کلی نظام پدافند غیر عامل را ابلاغ فرمودند.

در این سیاست های ابلاغی که به عنوان راهنمای دستگاههای اجرایی، تقنینی و نظارتی است مقام معظم رهبری خط مشی و جهت گیری نظام را در بخش های مذکور تعیین فرمودند. پیش نویس این سیاست ها قبلاً در مجمع تشخیص مصلحت نظام تهیه و به محضر معظم له تقدیم شده بود.

سیاست های کلی پدافند غیرعامل

- ۱- تأکید بر پدافند غیرعامل که عبارت است از مجموعه اقدامات غیرمسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می گردد.
- ۲- رعایت اصول و ضوابط پدافند غیرعامل از قبیل انتخاب عرصه ایمن، پراکنده سازی یا تجمیع حسب مورد، حساسیت زدایی، اختفاء، استتار، فریب دشمن و ایمن سازی نسبت به مراکز جمعیتی و حائز اهمیت بویژه در طرح های آمایش سرزمینی و طرح های توسعه آینده کشور.
- ۳- طبقه بندی مراکز، اماکن و تاسیسات حائز اهمیت به حیاتی، حساس و مهم و روزآمد کردن آن در صورت لزوم.
- ۴- تهیه و اجرای طرح های پدافند غیرعامل (با رعایت اصل هزینه - فایده) در مورد مراکز، اماکن و تاسیسات حائز اهمیت (نظامی و غیرنظامی) موجود و در دست اجراء بر اساس اولویت بندی و امکانات حداکثر تا پایان برنامه ششم و تامین اعتبار مورد نیاز.

- ۵- تهیه طرح جامع پدافند غیرعامل در برابر سلاحهای غیرمتعارف نظیر هسته ای، میکروبی و شیمیایی.
- ۶- دو یا چندمنظوره کردن مستحذات، تاسیسات و شبکه های ارتباطی و مواصلاتی در جهت بهره گیری پدافندی از طرح های عمرانی و بویژه در مناطق مرزی و حساس کشور.
- ۷- فرهنگ سازی و آموزش عمومی در زمینه به کارگیری اصول و ضوابط پدافند غیرعامل در بخش دولتی و غیردولتی، پیش بینی مواد درسی در سطوح مختلف آموزشی و توسعه تحقیقات در زمینه پدافند غیرعامل.
- ۸- رعایت طبقه بندی اطلاعات طرح های پدافند غیرعامل.
- ۹- ممانعت از ایجاد تاسیسات پرخطر در مراکز جمعیتی و بیرون بردن اینگونه تاسیسات از شهرها و پیش بینی تمهیدات ایمنی برای آن دسته از تاسیساتی که وجود آنها الزامی است و ممانعت از ایجاد مراکز جمعیتی در اطراف تاسیسات پرخطر با تعیین حریم لازم.

- ۱۰- حمایت لازم از توسعه فناوری و صنایع مرتبط مورد نیاز کشور در پدافند غیرعامل با تاکید بر طراحی و تولید داخلی.
- ۱۱- به کارگیری اصول و ضوابط پدافند غیرعامل در مقابله با تهدیدات نرم افزاری و الکترونیکی و سایر تهدیدات جدید دشمن به منظور حفظ و صیانت شبکه های اطلاع رسانی، مخابراتی و رایانه ای.
- ۱۲- پیش بینی ساز و کار لازم برای تهیه طرح های مشترک ایمن سازی و ایجاد هماهنگی در سایر طرح ها و برنامه ها و مدیریت نهادهای مسئول، در دو حوزه پدافند غیرعامل و حوادث غیرمترقبه در جهت هم افزایی و کاهش هزینه ها.
- ۱۳- ایجاد مرکزی برای تدوین طراحی، برنامه ریزی و تصویب اصول و ضوابط، استانداردها، معیارها، مقررات و آیین نامه های فنی پدافند غیرعامل و پیگیری و نظارت بر اعمال آنها.

وصلی الله علی محمد وآله الطاهیرین

با تشکر از حسن توجه شما..

والسلام

